

5252

5252

Сніп

1934 Нет №№ 11, 13, 17, 18, 25, 26
УКРАЇНЬСЬКА ЧАСОПИСЬ для ІНТЕЛІГЕНЦІЇ.

Виходить що-тижня у неділю в ранці у Харьнові.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ: на рік 3 руб., Річні передплатники одержать без-
на пів-року 1 руб. 75 коп., на 3 мі- платний додаток.
сяці 1 руб., окреме число — 5 коп. Адреса Редакції: КОНТОРСЬКА, 21.

В справах редакції можна бачити від 3 до 5 годин
— ввчора по понеділках, середах та п'ятницях. —

Автори рукописів повинні подавати своє
прізвище й адресу. Редакція може скорочу-
вати і змінити статті; більші статті, до
друку не ухвалені, переходять в ре-
дакції 3 місяці й висилаються авторам їх
коштом, а дрібні замітки й дописи одразу
знищуються. Рукописи, на яких не зазначені
умови друку, вважаються безплатними.

3 ПРИВОДУ надісланих до газети ВІРШІВ
редакція не листується.

УМОВИ ДРУКУВАННЯ ОГолошень:

За рядок петіту попередку тексту, або за
його місце платиться по 30 к. і по умові.
За рядок петіту після тексту: за перший
раз 20 к. і по умові, за другий—10 к.
Хто шукає заробітку, платить за оповістку
в 3 рядки 10 к. за раз, при умові друку-
вання не менше 3-х разів.

№ 1.

1 (14) Січня.

1912 рік.

ЗМІСТ: 3 Новим Роком. Передовиця. Українське Евангеліє. Музичне
життя України. Нема й десятих! Характеристика Українців. Новини. Дирек-
тор Гуморист. У невідомому. Королівстві. 3 Станіславівської Гумористики
Щастя Демоніа. Оголошення.

ХАРЬКІВ.
УКРАЇНЬСЬКА ТРУППА

Т. КОЛЕСНИЧЕНКА.

(ТЕАТР ГРІККЕ).

ЩОДЕННІ ВИСТАВИ. — РЕПЕРТУАР:

Січня, ранком — НАТАЛКА ПОЛТАВКА І ШЕЛЬМЕНКО
ДЕНЩИК; у вечері — 1) ВОСКРЕСІННЯ; 2) ЦАРИЦІНИ
ПРЕВІСНИКИ.

3) ЗА ДВОМА ЗАЙЦЯМИ; 2) КОНЦЕРТ.

1) ЦИГАНКА АЗА; 2) ПЕРЕКАПУСТИЛИ.

«ГЕЙША» (на укр. мові); 2) ПО РЕВИЗИИ.

3-го, ранком — ГАРКУША; у вечері — ГАНДЗЯ.

3 Новим Роком!

3 Новим Роком здоровимо тебе, народе україн-
ський. І споконвіку любе тобі побажання приносимо:
нехай на твоїх ланах, наче щире золото, пшениця й
усяка пашниця красується, а по твоїх хатах щаслива
доля хай усміхається. Нехай як мак процвітає твоє
жіночество, а міцні леви-пишається твоє чоловіцтво.

3 Новим Роком Тебе здоровимо тай хочемо
Тобі з дарунок принести наш „Сніп“. Не лехко наб-
рати на цілий сніп щирого збіжжя. Важкі наші жнива
й тяжко збирати колосся. Гей, заросла наша нива
терпом та шепшиною та бодяччям. Скрізь по ній
кукіль та шкідливий бур'ян розплодився. Лише де-
не-де колосок пшеничний буває. Дбало збиратимем ми
оті колоски, з нашої любови перевесло зробимо й
цілий сніп золотого колосся нав'яжемо. Коли ж у
Снопі й кукіль трапиться, не здивуйте: жнемо, що
батьки посіяли. Правда, тільки на сніп спримогаємося,
але з снопів складаються копи, а з кіп — скирти!

3 Новим Роком здоровимо й се поздоровління
засиламо усяди й скрізь, де тільки українське слово
лунає, де українське серце б'ється: по Європі, Азії
та Америці. 3 Новим Роком і з бадьорою надією на
кращу будучину. Не нидіти, але бодьоритись! Не
нарікати, але працювати! Не вмирати, але жити!

1 січня 1912 р. Харьків.

Стародавній звичай каже, що нова часопись по-
винна оголосити свою програму й тим опрацювати свою
появу й своє існування. Але чи треба се робити
нам? Хіба не досить в нас цілу слобідську
Україну нема ні одної потреби, щоб не-
минуча потреба в тій часописі очевидною.

І коли ми не бачимо, що ми видаємо, то ми не
можемо сказати, що досі ми не бачимо, що ми
такі праві.

українська
залюднює
часом
значі
надійде
конкуренція
а тоді лихо

Отже при
діла справді ве-
слова. В кого се
яке воно безмеж-
воду й дихає ч-
се добро! Українсь-
Нация охляла без ви-

Пристаємо з душевним тра-
внням до користування сією найкращою спадщиною,
що лишили нам прапрадіди, а мало не згубили діди
та батьки. Тонкими незримиими нитками зв'язуємо,
з'єднуємо й злучаємо наші душі з душами далеких
предків наших, бо вимовляємо ті слова, які вони
утворили й вистраждали в своїм поході до культури.
а в купі з тими словами приймаємо й їх спосіб уяв-
лення та концепції. І цей таємний поіхінний зв'язок
зміцнюємо нашою часописсю.

Країну отсю — колишнє Дике Поле — оселили й
культивували предки наші. З шаблею в одній руці,
з чепігою в другій — зміцнили вони своє опановання
сією землею. І їх енергією повстав Харьків. Як змі-
нилися способи боротьби, то й предки наші змінили
шаблю на перо, а тоді Харьків зробився осередком
розумового життя й українського літературного руху.
На цілу російську україну був тоді один університет
у Харькові, а ректором університета був Гулак-Арте-

мовський. З початком XIX віку Харьків був огнищем українства: Квітка, Боровиковський, Метлинський, Костомарів і ціла зграя другорядних, але милих серцеві імен. Колись Харьків справді був українськими Ате-нами. Українська національна культура готувала ґрунт для розцвіту національного генія. Але надійшли хмарні варварські часи надвірних причин, настав занепад, зникли благородні традиції й увірвалися звязки.....

Перед нами знов Дике Поле. Знов треба творчої роботи. Отже наново культивувати Дике Поле й підготувати ґрунт для розцвіту національного генія се й є наше завдання. Тямимо, що завдання величезне, а сили наші дрібні. Але тямимо й те, що треба розпочати велику справу відродження нашої культури. Іще й те тямимо, що праця наша обіцяє бути вдячною, бо ґрунт сей є органічно, стіхийно український, що на тому ґрунті зросла ціла зграя українських письменників з Квіткою на чолі в початку XIX віку й з Олесем на чолі в початку XX віку. За весь той час Слобожанщина не дала ні одного російського письменника. Така є сила й могутність української

думки хоч би як ліберальної чужої преси і таким чином бути українським виданням або безплатним додатком чужинної преси.

Наше завдання самостійну думку збудити, з нашого власного національного погляду й інтересу справу освітити й рух направити. Сили наші занадто малі, але хочемо бути тільки першим рушієм, першим призовом в сій країні нашої, якій передовсім призначаємо нашу часопись.

Українське Євангеліє.

Переклад цілої Біблії на мову українську закінчений вже давно Кулішем та Пулюєм. Британське Біблійне товариство по цілому світу розповсюджує свої видання українського перекладу. Але вступ до Росії тим виданням заборонений і до недавнього часу українське Євангеліє було нецензурною книгою! Усі заходи українців здобути переклад Євангелія зустрічали суворий опір з боку Св. Синоду. Аж XX вік приніс українцям, потомкам тих українців, що прийняли Християнську віру ще за Володимира Святого, — переклад Святого писма на українську мову. Минулого року Св. Синод укінчив діло величезної ваги: український переклад чотирьох Євангелістів. Се подія заслугує, як найбільшій увазі й як найширшого обговорення, бо нею усунена давня й довголітня кривда. Сам Св. Синод надав сій події розголос, нагородивши головного редактора Єпископа Парфенія й його співробітників. Се обставина має свідчити, що колишня політика невизнання українського народу за націю облишена Св. Синодом. Витамо історичніше, бо і що де заповідяло Церкві на Україні, як власне се помилка за політика. Церква, що не меті уживати всіх засобів, аби просвітити душі хри-

— Так — поважно відповів Демонд, — я завів би зустріти, коли-б зрозумів, що нема ніякої нації на порятуюнці, і що я не зможу нічого здобути, лишаючись далі живим.

— Чи вона й тепер при вас? — цікаво спитав Ендовер. Замість відповіді Демонд доторкнувся до шпильки на своєму комірі, на вигляд звичайнісенької кістякої.

— У ній дві дрібнесенькі крупини — промовив він — але кожна з них зможе вбити людину за дві хвилини. Коли мене візьмуть у полон, сю шпильку ледві чи заберуть; вона запалить, невидлядна, а тим часом..... Проте, змінимо розмову, ми досить набалакалися про сі важкі річі.....

— Я гадаю, що ми всі готові вмерти, коли доведеться битись. Але коли-б мені судилось утратити до рук Євсерія, сподіваюсь, що я зумів би стрінути смерть, який би вигляд вона не прибрала, — прикро сказав полковник Гельдон, устаючи з місця. Ніхто не має права розпорятися своїм життям ні при яких обставинах.

— Се справа особистих поглядів — відповів Демонд — а вони ріжні у всіх людей. Та на однім я з вами згоден, що найкраща смерть для мужа — се на полі бою!

Полковник Гельдон здвигнув плечима. Здатність Пана Добродія викараськатися з усякої халени неушкодленим зробилася приказкою: кажуть — «щасливий наче Демонд» — проказав він недбало, — і нині Добродій, напевне, переживе усіх нас.

Слова його були досить необразливі, але тоном яким вони були проказані, робив з них образу. Демонд ідно затис спідию губу й очі йому заблищали, але він стримався.

— Чи гаразд нам сваритися в сі останні часи, Гельдоне? тихо спитав він.

Гельдон нетерпляче смикнув плечима.

— Боже мій! Авжеж, авжеж, ні!.. Під час остатнього боксерського повстання..... голос Демонда увірвався й він одсернувся.

— Дивно, що пан добродій знов таки повернувся сюди, не дивлячись на такий ляк перед китайцями, — промовив полковник Гельдон.

Ендовер аж почервонів з образи за приятеля.

— Одвага Демонда усім відома.... палко почав він, тай змовк, побачивши лагідний усміх Демонда.

— Я не військова людина — спокійно озвався остатній — то й можу признатись, що є річі, яких я жахаюся! і лагідне милосердя китайців мені лякає дужче над усе в світі.

— Ви, добродію, якось казали мені, що під час свого перебування у Тибеті з секретним дорученням — ви раз-у-раз мали при собі отруту. Чи вжили-б ви її, коли б утратили до ворожих рук? спитав Ендовер.

аби дати їм змогу зрозуміти високе вчення Христа, аби ставши близько до духовної сторони людини повернути її на спасенний шлях, ся Церква раптом сказала українському народові: Боже благодать можна пізнати тільки через російську мову. Хто не вміє російської мови, той не достойний благодати. І таким чином тридцять мільйонів народів відлучено від розуміння Христової науки або ще гірше кинено в непевне розуміння цієї науки, бо, як відомо, багато є російських слів, що звучать однаково з українськими, але мають зовсім відмінне значіння. І таким чином мова цілого народу була визнана недостойною, щоб нею слово боже проказувати. У відповідь на сю політику простий люд розвинув величезний штундовий рух, а українська інтелігенція ступила на шлях відчуження. Для простого люду церква все з'являлась в виді «значного чужинця», що говорить чужою мовою й не вміє й не розуміє ба навіть погорджує мовою українською. Для українського інтелігента—церква замість підтримати загроженому душевну рівновагу нації—з'явилась у ролі русифікатора. Се викликало знеохоту до церкви навіть у тих елементів, які ані до сектантських рухів прилучилися, ані від церкви не відсахнулись. Вони лишились формально при церкві, але зробились зовсім байдужими до релігійних інтересів. Се були «тіла» без «живої душі». Ось так і утворилась прірва між українським народом і російською церквою. Мовчазний та замкнений геть далеко став народ український від церкви,—той самий народ, що в XVII столітті виявив таку глибоку та велику прихильність до своєї церкви, той народ, що вщент знищив увесь софійський рух, як антиправославний. Той самий народ, що справу національну й справу релігійну зумів з'єднати в одну гармонію і виявив у XVII віці нечувану енергію в обороні церкви та національності. Тепер церква стала проти національності. Цілий трагізм сього становища очевидно зрозумів св. Синод і забавив тую прірву засипати та вирівняти, щоб український народ вернувся до церкви. Стало зовсім ясно, що держава,

маючи діло з «тілами» може собі довше дозволити забавку з нехтуванням національності, ніж церква, яка маючи діло з «душами» на такі експерименти безкарно не може пускатися. І таким чином з'явився переклад Євангелія на мову українську, ухвалений св. Синодом. Він становить епоху у відносинах між російською церквою та українським народом. Се є як—не—як визнання церквою української народності. Церква змінила свої відносини до нас, вона не хоче далі бути чужою. З свого боку й ми повинні відгукнутися на се й символічний, але красномовний заклик. Коли-б сей заклик пролунав був 50 років назад, з яким би захопленням він був нами прийнятий! Але краще пізно, як ніколи! Розуміється, се тільки початок у звороті церковної політики і безперечно, що за Євангелієм повинні йти Библия та церковні казання в українській мові, як натуральний додаток до українського Євангелія. Але треба, щоб ми пішли на зустріч заходам церкви. Звичайно, з боку інтелігенції є певне недовір'я, є навіть зневага. Але хіба з погляду нашого культурного розвитку не було-б позитивно, коли-б нація й церква не були в антагонізмі? Хіба культурний розвиток галицьких українців не повинен завдячити в значній мірі прихильності церкви й духовенства? Чергове те не повинні ми крижаною байдужістю відновдати, але повинні ступити на шлях згоди. Чи се можливо? Можливо, бо однаково потрібно, як в інтересах нації, так і церкви. Треба тільки знайти «суголосний ґрунт». Але щоб там далі не було, нині ми гаряче витаємо видання св. Синодом Євангелія в українській мові і висловлюємо побажання, щоб швидче була видана ціла Библия.

Clericus.

Музичне життя України.

Кожен народ для свого культурного розвитку вимагає світла та тепла. І чим більше країна осяяна соняшним світлом зорі,

— Я йду на варту башту,—вимовив він, повертаючись до дверей, тай вийшов, не на кого не глядячи.

— Груба бестія! — гукнув Ендовер. Він ненавидить вас, задрить вашій славі! І він насмілювався п'якнути, що ви жахаетесь, ви, про казкову одвагу про яку говорять по цілій Індії; ви, герой...

«Коханий мій, пошануйте мою скромність,—засміявся Демонд. Я гадаю, що можу байдуже глянути у вічі смерті, але не такій страшній, яку китайці призначають своїм бранцям. Гельдон не відає, що се таке, а я бачив її й признаюсь, що в мене нема одваги стрінути її, коли маю інший вихід.

Ендовер зблід.

Невже вона така страшна?—прошепотів він. Замість відповіді Демонд витяг з свого комірка шпильку й, розкрутивши її, витрусив на долоню тонесеньку крупицу.

— За годину або за дві треба сподіватись нападу. Дай Боже нам умерти б'ючись поруч. Але як трапиться гірше, Ендовере, я буду спокійніший, коли знатиму, що се в вас!

Він простяг крупицу й, по хвилі вагання, Ендовер узав її.

— Ви гадаєте, що людина має право вбити себе? спитав він.

— Щоб уникнути катування,—єге,—твердо відповів Демонд—Сховайте її, як остатній засіб. Вони мовчки міцно стисли собі руки. В сю хвилину двері розхилились, упускаючи Гельдона.

— Вони йдуть! гукнув він і притомом зник. Демонд та Ендовер вхопили рушницю й метнулись за ним.

Скільки хвилин тільки чути було гук стрілянини, якою дрібна кушка оборонців зустрічала орду, що пасувала на них, потім залунав голос Гельдона: «вони ввійшли!» Маленька зала, стулилась і з рушницями на перевазі дожидала нападу.

Наче величезна хвиля накопилась орда жовтошкірих, довконосих варварів, накопилась, стисла, зібгала оборонців, що завзято одбивались, збила їх з ніг, а потім знову стулилась, та тільки вже над їх непритомними тілами.

Було поночі, коли Демонд отямився. Але помалу його очі звикли до темряви й він розібрав, що лежить у якійсь халупці. У дальшому кутку на долівці нерухомо лежала якась постать. Усе тіло йому боліло, в'є ухах дзвеніло, а свідомість працювала пияво. Напружуючи всі сили, він намагався згадати, як він сюди втрапив і раптом ясною блискавицею з'явилась думка про те, що сталося. Боже—світе!—хрипко гукнув він, намагаючись підвестись із долу. Я бранець у руках боксерів.

Крижаний піт виступив йому на лобі і тремтючою рукою він ухопився за комірець. Зітхання полехчення, подібне до ридання, вихопилося з його, коли він доторкнувся до своєї шпильки.

— А інші? прошепотів він. І, насилу повернувшись, почав вдивлятися у нерухому постать у кутку.

— Хто се?—тихо гукнув він на постать у кутку. Ендовере, ви?

Постать заворушилась.

— Ні, пане Демонде! і полковник Гельдон повернув до його своє обличчя, ледві помітне в півсмерці халупчини. Його білий жупанець був подертий на шматте й увесь забризканий у кров.

— Ви так давно не рухались; я мислив, що ви вже ужили отруту, про яку нам казали, що раз-у-раз носите її при собі,—промовив він крижано.

Демонд бистро зирнув на нього. Його дивувало, що людина може заховувати злістливість свою ще й по всьому тому,

гріта внутрішнім теплом, тим пишнійші квіти на ній виростають. Особливо се можна сказати про умілість, між ними про музику. Довго небачив український парід ясного світла і се породило далеко більш важні наслідки ніж про це можна було подумати. Коли ми подивимось у каталоги музичних видань, то здається, що все у нас як у людей: велика численність романсів, двоє чи троє нових композиторів з яскравою барвою міцного й свідомого талану з славетним й невпинним бояном нашим М. В. Лисенком на чолі, який не зважаючи на велику вагу років, не кидає бандури й пера і дарує нас новими свіжими творами свого натхнення—все ніби гаразд, але не так. Ця численність романсів показує тільки на природній хист українця і не дає вказівок, що цей хист іде далі, бодай по старих шляхах культурного мистецтва. Написати грамотно добрий надхнений романс, це не так важко, але написати справді художню річ, це потребує далеко більшого ніж звати форми романсу та пісні. Ми не маємо майже нічого для так званої камерної музики: тріо, квартетів сонат для фортепіану з різними струментами; щож про симфонічну музику для великого оркестру, де оброблялась та практикувалась українська мелодія, про це нема чого й балакати. Ми не швидко діждимось своїх Чайковських, Балакїревих, Римсько-Корсакових, може й через те, що наші композитори зовсім не розробляють українських мелодій, які усвоїв парід і дає своїм композиторам. Такі недбалі відносини до української мелодії до українських сюжетів з боку українських композиторів достиг дивовижних меж. Окрім того, що українська мелодія має свій особний стрій, який ховається у сивій старовині, чарівну красу й свіжість, вона дуже здатна до усяких контрапунктичних та тематичних розробок; гармонізувати її можна так легко різнobarвно й красно як й інші народні мелодії. Взагалі вона має все те, щоб натхнути мистця на чудовий твір. І дійсно, досить переглянути чарівні сторінки творів Римсько-Корсакова, Глінки, Мусоргського, В. Со-

що вони перебули тільки що, і в передбаченні того, що жде їх обох із рук китайців.

Тіло Демондове аж затремтіло з жаху та жалощів, коли він згадав, що в полковника Гельдона не було останньої змоги уникнути страшних катувань, які їх дожидали; що його недавня зирдлива самовпевненість незабаром зазнає страшного спиту.

— Я ледві отсе отямився, — швидко сказав він. Але інші? Бачиле ви, що з ними сталося? Де Ендовер? «Вбито! всіх убито! Відповів Гельдон: — ми тільки самі врятувались. Та либонь нам теж недовго ще бути живими. Вони... вони катують своїх бранців, справді?

— Іноді, — коротко відповів Демонд. Думка про ймовірну долю Гельдона викликали крижаний піт у нього на лобі.

«Ваше звичайне щастя наче зрадило Вас сього разу, — продовжував Гельдон.

Пучки Демонда знов нащупали шпонуку.

— Смерть — се доля кожної людини на землі — спокійно промовив він, дивлячись на бік. «Ах, так! Як се далі?... й хіба не легше вмирати, бачучи перед себе краще життя, — замислено промовив Гельдон. По цілій Індії про вас казано, як про найбезстрашнішу людину, — продовжував він з цікавостю, — а про те ви лякаєтесь отих китайців.

— У кожної людини є свої слабовені, сказав Демонд вимушено безтурботним тоном — моя Ахилесова пята — власне китайці.

— Як ви гадаєте, що вони з нами зроблять? — Перервав Гельдон.

— Боженьку мій! притьмом охоплений жахом скрикнув Демонд, але зразу ж утримався. Я бажав би, щоб ви не питали мене про се, — сказав він гнівно. Яка рация передбачати? Вони нас застрелять або повісять, оце й усе.

кальського (Скерцо і симфонії) і ми переконуємось, що можуть дати ці чудові українські мелодії в руках справжніх мистців на користь великоруської музики. Мимоволі жахаєшся, що українська народня пісня як й український народ, окрім його письменників, малярів, та архітектів, що почали щиро працювати на своєму ґрунті досить довго будуть відігравати погіршливу роль для зміцнення чужих рослин, чужої слави. Скажуть, що це брак талану, ба ні! Коли ми передивимось біографії сучасних композиторів взагалі, то ми бачимо, що в багатьох в них тече українська кров, досить нагадати такого видатного сучасного композитора як д. Василенка (проф. Москов. консерваторії) д. Акіменка — (модерніста) — брата комп. Степового і др., які не тільки нічого не дали своєму народові, а навпаки одвернулись від його. Ці з'явища нашого життя болюче вражають нас! А про те всі ці з'явища не зневіряють нас, що до здібностей музичного таланту нашого народу створити свою рідну вищу музику.

К. Бич-Лубенський.

Нема й десятих!

Hoc Te postremum interrogabo, Domine
Si Tibi gravis non sum: quid si decem
Genesis Cap. XVIII.

Пригадуєте ви історію Содома й Гомори? Пригадуєте, як благав Авраам помилувати город, коли в ньому хоч десяти порядних людей знайдеться, і як Бог обіцяв. Але й десятих не знайшлося.

Нам згадалася ся сумна історія людської розпусти та занепаду, коли ми прочитали, що на Харківських Губерніяльних Земських Зборах останньої Декабрьської сесії знайшлося тільки п'ятеро людей, які обстоювали українську мову викладову по початкових школах. Тільки п'ятеро освічених.

«Ви гаразд знаєте, що се не так — швидко обізвався Гельдон — в усякім разі з вами сього не буде, через що ж вам прикро про се балакати? — Він спинився. Демонд! продовжував він через де-який час і голос його затремтів, не зважаючи на зусилля, які він робив, щоб стримати себе, — ви казали, що вже бачили такі пригоди. Скажіть, не вже се так страшно? Демонд хотів висловити якусь розвагу, але не міг.

— Не питайте! простогнав він.

Довга мовчанка розпочалась й знову Гельдон перервав її.

— Ви казали, що в вас є досить отрути на двоє, — прошепотів він; голос йому був жалісно-радістний.

Демонд стиснув руки

— Несчаслива істото, — ледві чудно прошепотів він бідна, сіромашна людино!

«Я розумію, ви згадали про те, що я говорив попереду, — забурмотів Гельдон, — але коли се понад людські сили... Демонде! Я не раз вас ображав, невже через те ви не дасте мені.....

— Було в мене дві крупини, — шпарко гукнув Демонд, але одну я дав Ендоверові перед хвилиною останнього нападу, на випадок..... Бачте-бо, я був дуже прихильний до хлопця. Ледві чутний заглушений зойк вихопився з уст Гельдона.

— А він умер, умер, вона йому не потрібна, — простогнав він.

«Бог бачить, я радо дав би її Вам, коли-б я мав її — прошепотів Демонд — але в мене є тільки одна.

— Так, так, пиляво відновів Демонд, я тямлю, я дуже добре тямлю.

Знову настала мовчанка. Вона гнітила, давила Демонда, він хотів забалакати, щоб хоч чимсь зрунтати її, й не наважувався, не насмілювався. Щоб міг він сказати Гельдону, кому малося зазнати усі страхиття катування? А в нього було

справді, земських людей. З пошаною та вдячністю повторюємо тут їх імена: князь Голіцин, барон Будберг, д.д. Сиром'ятников, Абрамов та Гонтарев.

Ся подія відбулася ось як: Харківська Губерніальна Земська Управа, зважаючи на те, що Харківщина ген не дорівнює в народній освіті до сусідніх губерній і що статистика офіційних звітів свідчить про величезний відсоток рецидива безграмотності поміж українською людністю, запропонувала, щоб той невідрадний стан змінив, між іншим ось які заходи: завести 4-річний курс навчання й уживати матерньої мови при початковому навчанні за для кращого вивчення, як мови російської, так і інших викладів народної школи. Сю пропозицію дуже гарно аргументував д. Сиром'ятников. А се зразу на перешкоді стала редакційна комісія. В імені цієї комісії п. Каразін висловлюється проти викладової української мови. Аргументація п. Каразіна справді чудернацька. Сей новітні філолог запевняє, що по Харківщині багато говорів та нарічтів, а через те.... найбільш зрозумілою мовою для всіх є російська. Се така дотепна аргументація, як напр., от ся: Маємо багато хворих і в кожного з них інша хвороба, через те даймо всім однакові ліки. Се досить відома аргументація Пилипа з Конопель! І так аргументує потомок того Каразіна, який спричинився до заснування Харківського Університету и на пам'ятнику якому вибиті от сі його слова: «Блаженъ уже стократно, ежели случай поставилъ меня въ возможность сдѣлать малѣйшее добро любезной мнѣ Украинѣ».

Такі діди, а такі онуки.

Чи треба доказувати, що на Слобідській Україні є тільки дві мови: російська та українська, і що 86% населення розмовляє по Українськи. Цікаво, чи се обскурантизм, чи тільки умисне удавання з себе нестямущих. Схиляємось до останньої думки, бо коли д. Сиром'ятников запропонував доручити Управі розробити питання про вживання матерньої мови по

школах, «земець» Антонов, член Думи Державної, вигукнув: «Питання ясне». І се ясне питання земські збори против п'яток одхилили. Чи ви чуєте в тім вигукі «питання ясне» — запеклу ворожнечу та запоморочення, яке вже наперед не хоче чути ніяких аргументів, ніяких доказів. Що ім народня освіта? Що ім безграмотність селян? Вони провадять «вищу» політику «державної мови», дарма, що ся політика душу людську псує. І сі люде ще мають відвагу закидати кожному, хто обстоює викладову мову українську, обвинувачення в політиканстві! Нащо же ви, панове, в приватних бесідах звертаєте цілу вину на правительство? Адже власне подібні діячі, відповідаючи приватно на нарікання українців про шкідливі утиски української мови, звичайно всю вину складають на центральне правительство. Діячі сі звичайно запевняють, що «коли-б їх воля», то безперечно вони б «зараз же» задовольнили справедливі домогання українців і т. д. Навіть найконсервативніші з таких діячів заявляють себе прихильниками української мови по початкових школах. А як же! А як же! Песталоцці, Ушинський.... Розуміється, вища й середня школа повинні бути з викладовою державною мовою, але початкова, народня школа.... о, безперечно! Се ж нікому не шкодить, а дітям безумовна користь і т. д. Але ледві сі солодкі панове зберуться чи то на земських зборах, чи то в Думі Державній, як зараз же вилазить ім з мішків шило і з'являються вони в своїй прирощеній ролі плантаторів. Та громадянство вже починає розпізнавати їх лицемірну тактику й не вірить, коли вони власні капости хочуть перекладати на шальку центрального правительства.

Свій.

Характеристика українців.

Д-р Т. Окуневській один з лідерів Українського клубу у Відні виголосив в Парляменті велику блискучу промову, в

тільки єдина крупина. Демондові здалося, що цілий вік проминув а ж поки він наважився, та в кінці лагідно сказав:

Гельдоне!

Відповіді не було, але Демондові уявилося, що той зробив рух і він повагом продовжував:

— Гельдоне! я.... я не можу дати Вам цілу крупину, але половинки її досить, щоб запаморочити людину. Коли ми поділимо її, сього буде не досить, щоб убити нас, але здатність відчувати біль — зменшиться. Ми не мучитимемось занадто».

— Коротка перерва запала, делі... Лишіть її собі; — прикро та погіршливо відповів Гельдон.

Хвиля гніву надпливла до серця Демондові. Адже цілої години важкої боротьби з самим собою коштувала йому ся пропозиція, і він тямив, яка значна була вона.

«Се як сам до вподоби, — крижано відповів він тай змовк, а потім заснув важким, Турботним сном.

Його збудив чийсь дотик, одразу він схопився й ухопив чужу руку, що лежала в того на груді.

— Се я, — переривчастим голосом озвався Гельдон, вишмикуючи свої пучки з руки Демонда. Ви лежали так тихо, що я гадав, що ви вже зажили отрути. Ви не відповідали, як я забалакав з вами, то я злякався, що ви вже вмерли. —

«А я думав, що се вони прийшли по нас, — пробубонів Демонд. Ні, я її не вживу до останньої хвилини.

Гельдон поповз у свій кут, а Демонд знову задрімав.

Коли він прокинувся у друге, в халупі було видно. Гельдон перухимо лежав у своєму кутку, до гори спиною, поклавши голову на перехрещені руки.

— Тепер вже незабаром вони надійдуть по нас — промайнула в Демонда думка. Як вони підійдуть, як я зачую їх ходу коло дверей... Ліпше я приготуюсь заздалегідь.

Він підняв руку, щоб одстебнути шпильку: її на комірці не було. Тремтячими руками почав він шукати на собі й на долівці, де він лежав.

Адже ж вона була в мене, — повторяв він, а, мабуть, упустив її.

Божевільний переляк охопив його. Що коли вони надійдуть попереду ніж він її знайде.

— Гельдоне! — розпучливо загукав він, — Гельдоне, я згубив шпильку. Поможіть мені знайти її, мерщій, мерщій! Я дам вам половину крупини.

Відповіді не було. Демонд прудко перейшов у другій кінець халупки й міцно струснув полковника за плече.

Хельдон не пручався. Тоді, охоплений чудним передчуттем, Демонд перевернув свого товариша — бранця горілиць.

Очі Гельдона були заплющені, слабкий усміх, бачилося, застиг на устах. У руці було щось цупко затиснуто. Він був мертвий. Демонд схопився на рівні ноги.

— Шпилька! він украв мою шпильку. Падлюка! — розпучливо зойкнув він.

Голосний, несподіваний крик раптом знявся коло халупи.

— Вони йдуть, — прошепотів Демонд. Він міцно стис руки й одхилив назад голову. Дихаючи уривчасто, він не спускав очей із дверей.

— Боже! подай тільки сили стрінути мій кінець, як слід справжньому мужеві.

Двері розчинились і матроси, — англійські матроси, — стояли на порозі, а радісний голос витав його.

— Демонд! Дяка Богу; ми поспіли вчасно, щоб урятувати вас від отих жовтих чортів...

якій освітив між іншим неприхильні відносини чехів та поляків до народу українського. В тій промові зхарактеризував він відомого ворога українців чеха Крамаржа, як людину лукаву, що провадить політику хамелеона. Про національну самосвідомість українського народу Д-р Окуневський каже ось як:

«Вибрався я раз за угорську границю, а там мешкає 500.000 Українців, аби приглянути ся, як там живе ся нашому народові і зустрів я угорського пародного учителя, що вчить очевидно по мадярськи в чисто-українській місцевості. Представляю я йому: та се-ж неможливо вчити ту хлонську дитвору, тих анальфаетів в мадярській мові! Шож говорить, він мені, тут мадярський воздух, мадярська земля, отже-ж і не можна инакше вчити, тільки по мадярськи. *Gente Ruthenus, natione Hungarus*. Одну лекцію вже маю, подумав я собі.

Вертаю до моєї любі Галичини і читаю справоздає галицького сойму: Що, Українці? Ніяких Українців тут нема є лише *gente Ruthenus, natione Polonus*. Тут отже знахожу, погадав я, другу відміну мого народу. Порейшов я ріку Черемош, що ділить Галичину від Буковини і там в одній місцевості зустрівся я зі священником; бачу, що він в чисто-українським селі говорить лише по німецьки і по румунськи. А чому-ж не по українськи?—Бо тут нема ніяких Русинів, є лише *gente Ruthenus, natione Romanus*. Ну се вже третя відміна, погадав я. Подав ся я відтак за Збруч, за границю Галичини і Росії і там почув я: *Gente Ruthenus, natione Russus*. Тепер можете собі уявити, мої панове! На одній національній території, одним і тим самим народом замешкалій, зроблено з одного народу чотири нації.»

Ся сумна і дуже справедлива пластична характеристика українського народу найкраще відповідає усім Савенкам та Меншиковим на їх лемент про Мазепинський рух, про український сепаратизм то-що. Хиба може нарід, який перебуває в стані етнографічного хаосу, який в своїй суцільності навіть нерозуміє, що він єдина нація, об'єднання спільним минулим, хиба може така розбита етнографічна маса виявити якусь заборчу силу, коли навіть відпорної сили в неї нема? Хиба може розрізаний на чотири шматки національний організм мати інші бажання, як тільки ті, щоб, не завмерти остаточно. Але се є тільки інстинктовні бажання тієї цілої й живої води, про яку говориться в казках, а яка тепер зветься культурою та цивілізацією.

Н О В И Н И.

◀ З обсягу жіночої діяльності.

З 1912 року у Львові почне виходити «Жіноча Бібліотека». Це нове видавництво видає Наталія з Озаркевичів Кобринська. Бібліотека ся буде виходити особливими книжками. Звертаємо на це видання особливу увагу нашого жіноцтва. Воно заслуговує як найбільшої прихильності.

— В Яворові (в Галичині) дуже добре стоїть справа з «Жіночою Громадою». В ній вже третій рік постійно збираються її члени (50 д.). На обов'язку громади влаштовувати відчити, концерти, вистави, засновувати захоронки, вакоційні оселі, курси для неграмотних то-що.

◀ У Москві з Нового Року буде виходити місячник «Українська Жінь» (на російській мові) міститиме він у собі всякі статті й замітки про становище та завдання українства. До співробітництва запрохано визначніших українських і російських письменників і вчених.

◀ У Києві відкрита перша українська художня вистава. Визначніші українські малярі й архітекти виставили свої річі. Вітаємо сей перший прилюдний виступ українського мистецтва.

— У Києві оголосили наслідники С. Грушевського (батька нашого славного історика) нове видавництво «Видавництво імені С. Грушевського», яке видаватиме популярні книжочки для народу.

◀ Комітет по влаштуванню свят Маркіяна Шашкевича, що відбулись дуже бучно в Галичині, заходиться пошановати ще двох наших поетів о. Антона Любич Могильницького й Івана Вагилевича. Перший автор великої поеми «Скита Манявського» — монастиря останнього свідка православ'я в Галичині, збуреного за часів Йосифа І; другий безталанний поет «руської трійці» завчасу ограбований «братями» і померший в злиднях, котрого могили годі відшукати. Саме тепер 50 років, як один і другий виступали во імя своїх прадідівських прав.

— В Галичині склався українсько-гуцульський театр. Трупна його виступає з великим успіхом по всім краю. Між иншим грає вона в Косові, Сятині, Коломиї (в покутський столиці). Репертуар складається поки тільки з трьох річей: «Не просте», «Довбуш», «Гуцульський рік».

◀ Загальне зібрання чеської Академії Наук затвердило вибір на члена Академії проф. М. Грушевського.

◀ Надійшли вісті, що страшенно заведужав норвежський поет Стріндберг автор багатьох праць по літературі. Письменник цей в письменстві є чи не найяскравіший ворог жіноцтва; йому дорівнює своїм поглядом хіба тільки Вайнінгер автор «Пол-у і характер-у».

◀ З другого дві Різдва українська трупа п. Колесниченка почала давати свої вистави. Першою ішла «Маруся Богуславка», трупа складається з 75-ти душ, чималого репертуару, і свого власного оркестру. Дирекція трупи заповідє не мало новинок і удіпшень. Побажаємо їй оновлення і успіху.

Директор Залізничі—Гуморист.

Один подорожній записав на ст. Шабелінка Північно-Донецької залізничі жалобу, що кондукторська брігада не упередила його про прибуття поїзду на ст. Зміїв, а діялось се вночі, то він задрімавши й заїхав, куди не треба, аж до Шебелінки. На доказ того, що кондукторі його не упереджали й білета перед Змієвим у нього не видібрали, подорожній до своєї жалоби додав і білета. Директор цієї залізничі видав ось яку резолюцію: «Оказатель був упереджений про прибуття поїзда на ст. Зміїв, будити ж подорожніх не лежить на обов'язку кондукторських брігад». Щасливі кондукторі на Н.-Донецької залізничі, а ще більш щасливі там подорожні, що можуть безборонно й безтурботно солодко спати. Гей! «Зайпі» з цілого світу! Сюди! На поїзди Донецької залізничі. Але, влізши до вагону, зараз же спить. Сплячих там так шанують, що везтунуть аж до остаточної стачі не потурбувавши. Ви ж, кондукторі, коли злана вас контроль при «зайцях», нагадайте резолюцію свого директора, що будити сплячих подорожніх не входить у ваші обов'язки. Резолюція ся записана чорним по білому у жалобній книзі ст. Шебелінка за 1911 рік.

У невідомому королівстві.

Оповідання Грант-Аллена.

Переклад.

Звичайно чимало різноманітних пригод перебув я під час моєї безконечної блуканини по білому світу. Але найбільш таємним та незвичайним була пригода в нетрях піраміди «Абу-Ілля».

Я подорожував тоді з цілою родиною архиміліонера Фіца яко паречений його єдиначки доньки Юдити. Не скажу, щоб мої відносини до Юдити задовольняли мене самого,—але ще менше задовольняли вони наречену. Вона була негарна, а я—вродливий. Вона мала одержати в будучині величезну спадщину, а я був злидарем.

Гадаю, що коментарі тут зайві. Часто в нападі журби лишав я моїх товаришів подорожи й ходив блукати, куди очі

дивляться, по місцевості цілком незнайї. Природа скрізь була дивна. Але чим краще було навкруги, тим сумнїше менї робилось.

Того вечора в препаному настрої лежав я в гойдалцї, що була нап'ята по між двома щоглами. Наш пароплав підїшов до самїсїнького берега Абу-Ілля і на цілу ніч спинився на якорї. З ранку всі подорожні, а між ними й ми, повинні були сходити на шпиль найвищої піраміди.

Минї було сумно. З одного боку здавалось, що величезна спадщина вислизає минї з рук, бо відносини з нареченою робились раз-по-раз гострішими та напруженїшими. З другого боку мене турбувала і преслїдувала чарївна постать єгиптянки, що вчора танцювала у якомусь поганенькому шиночку.

Навколо мене гули цілою хмарою отрійливі москїти. В скаженому роздроченнї я вбив одного москїта, який через щось здавався минї прїма — балерїною сього пекельного балету... потїм вбив ще одного москїта... потїм ще... Але бажаний спокїй не надходив. Ніч робилася раз-по-раз душнїшою й горячїшою. Нарештї минї увїрвався терпець, я виплигнув з гойдалки, зробив пару кроків по помостї, потїм рішуче по сходнях зїшов на берїг. Минї треба було хоч що хоч провітритись.

Зовсїм близько була велитєньська піраміда Абу—Ілля. Тьмавою величнєю тїнню відбивалася вона на блїдому видокрузї. Півсонний, тремтючи від пропасниці, що мене охопила, наближався я до піраміди. Притьмом мене охопила певнїсть, що менї судилося дізнати якусь велику таїну. Згадались минї найдавнїшї спогади. Я відчув, що таємнича піраміда Абу—Ілля сьогоднї розчиниться перед мене.

Я підїшов до правого кутнього каменя і наче в станї сомнамбулізму натис плечем камїнь... І камїнь заворушився. Моє серце заколотилось так, наче здатне було вискочити з грудей. Камїнь повагом повернувся на місцї й одчинив вузький отвір.

Я ввійшов і почав посуватись уперед по вохких, крижаних та вузьких коридорах. Я йшов досить довго, аж поки раптом моя увага була притягнена слабєньким світлом. Зацікавлений я попрямував на світло.

Нїколи я не забуду того переляку, який опанував мене. Я спинився коло входу до величезної салї, посеред якої оточений жерцями та воїнами, з гострокінчастою мітрою Рамзесів на головї, на престолї з слоновї кости сидїв король стародавнього Єгипту—живий фараон!

Минї здалось, що голова моя зараз же розірветься на шмаття. У глибинї салї затаїненї з плечий до нїг у вузькі сукні бенкетували жінки та коханки фараона. Навкруг їх у солодких танках вилися танєчницї, й посеред них око моє назирило чарївну Шавазу, що вчора танцювала перед мене. Її постать переслїдувала мене цілу сьогоднїшню днину.

На скїльки я зрозумїв, єгиптяне з свого боку були враженї не менше, нїж я. З моєю появою раптом спинилися танцї й музика. Де-кїлькї хвилин проминуло в напруженїй мовчанцї.

Коли се на звук фараона до мене наблизилась тая, що була так подїбна до чарївної Шавези.

— Хто ти, чужинцю, й чого ти сюди прийшов?—спитала вона в Єгипетськїй мовї,

Досї я цілком не уявляв, що вмію Єгипетськїй мови. Я відповїв єгиптянцї так добїрно, наче нїколи не вживав іншої мови.

— Вибачте з ласки, що я протисся у вашї покої. Але ж я гадав, що в сїй найстарїйшїй з стародавнїх піра-

мїд я не зустріну нї єдиної живої істоти. Дозвольте приставитись! Я витяг свою візитову картку й подав її танєчницї.—Дозволю собі запитати, посеред кого сїєї хвилини я маю честь опинитись?

Тодї вийшов нанеред один з поміж воїнів і поважно промовив:

— Чужинцю! Ти пробуваєш у присутностї славутнього монарха, брата Сонця, Тотмеса XXVII, фараона з XVII династїї,

Тодї я вклонився з найбільшою пошаною тай увїйшов до салї.

— Гатазу, доню моя!—озвався Фараон, звертаючись до однієї з дівочьтва, твоїй ласцї я доручаю гостя.

Зпов благороднї Єгиптяне посїдали по місцях. Танки й ігранки, що спинились були, тепер поновились.

Мене пекло бажання дізнатись, яким чином до наших часів зовсїм не змінєні сховались нащадки стародавнїх Єгиптян, але Король справдї засипав мене питаннями, на які я відповїдав дуже докладно й чемно.

Нарештї минї пощастило скористуватись хвилиною перервою й я гукнув: «Дозвольте минї дізнатись, хто ви такї?»

— Хто ми такї?—Із справжнїм здивованнем озвався король—Невжеж, чужинцю, ти досї не зрозумїв? Ад же ми—мумїї!

Я озирнувся й тїльки тепер побачив велику кїлькїсть порожнїх трун з поодставлюваними на бїк віками.

— Але навіщо ви тут зібрались?—Знову спитав я.

До мене ближче підїшла Гатазу.

— Чужинцю, ти підводиш питання, не гіднї тебе! Невже ти не знаєш мети бальзамування? Ми всі набальзамованї й через те безсмертнї. Що—тисячу рокїв ми прокидаємось на 24 години. Сьогоднї—наш день! І сьогоднї ми радіємо й веселимось, як живї люди. Сьогоднї ми прокидаємось вже шостий раз з хвилини нашої умовної смерти.

«Але ж шість тисячїв рокїв назад ще не було світї!—гукнув я.

Королївна відповїла минї з вибачливим усмїхом.

— Нї, ти помиляєшся! Сьогднї починається 327-е тисячолїтє від сотворєння світї.

З усього було видно, що бенкет мумїй наближається до укінчення. Як се трапилось, але я з Гатазу опинився в далекому кутку, де Гатазу була висока, струнка дївчина. Дивний чар був у нїї. Гатазу була зових руках. Її великі чорні очі відбивали в собі м'яку, иривабну ніжнїсть і, дедалї я дивився в них, тим милїшою та чарівнїшою здавалось минї дївчина. Я зовсїм забув про те, що деє іще живе моя наречена Юдїта. Зовсїм безтїмно балакав я щось із Гатазу. Я проказував слова, які були незрозумїлі менї самому, але від моїх слів і відповїдїв єгиптянки чудова близькїсть народжувалася. І притьмом менї стало на думку, що за декїлька годин минї доведеться на віки разлучитись з тїєю, яку я кохав так, як іще нїколи не кохав. І я заплакав, наче мала дїтина.

Гатазу була зворушена моїм схвильованнем і пильнувала мене заспокоїти, але даремне. Пестощї її ще дужче ятрили рану. Притьмом вона озвалась:

— Коли б ти зробився мумїєю?! Тодї-б ти вкупї з нами прокидався раз на тисячу рокїв. Варто тїльки звикнути й тисяча рокїв далї будут тими сімома-восьмома годинами, які живї люди перебувають у—снї... Від тебе залежить: чи стрїпємось ми чи нї.

Без вагання прийняв я пропозицію Гатазу. Але треба було не баритись. Де-кїльки годин, що лишились іще для мумїй, ледви чи могли бути за досить для такої складної операції, як бальзамування. Ми поспїшили до головного жерця, який зараз-же згодився виконати наше бажання.

— Поперед усього, тобі треба вмерти!—сказав жрець. Я затремтів.

— А чи не можна мене набальзамувати в живому виді?— жажливо спитав я.

Жрець глянув на мене так, що інших питань я вже не здіймав. Покірливо віддав себе я йому в руки. Він поклав мене на м'який поміст горілиць...

Не випускаючи з моєї руки руку Гатазу я приготувався до смерті.

Я бачив ще, як до мене нахилився великий жрець. Його очі сливе доторкнулись до моїх очей... Я відчув чудний удар. Тай більш нічого. Я вмер навіки!

Коли я розплющив очі, моя перша думка була, що я прокинувся по тисячолітньому сні й пробуваю в товаристві Тотмеса XXVII та чарівної доні його Гатазу. Але пройшло не дуже багато часу й я пересвідчився, що я лежу в Каїрі, у англійському шпиталі. Сестра—жалібниця цілком заборонила міні розмовляти й тільки через де-кількі днів я дізнався про подробиці того вечора.

Не знайшовши мене на пароплаві, Родина Фрица уявила, що я пішов на ранішній прохід. Та що я довго не вертався, то Юдита збила бучу й мене почали шукати по цілому острові.

Випадково, один з пошукачів, назирив великий отвір з правого боку піраміди. Тоді він покликав усіх. Феляхи великою юрбою обійшли усі ходи й переходи і нарешті знайшли мене в осередку великої Сали, обставленої по над мурами Саркофагами. Я лежав долі непритомний і був цілий скрівлений.

Мене перевезено до Каїру й покладено до шпиталю.

Повернувшись до дому, хотів я приготувати найподробніший доклад для «Товариства аматорів стародавностей». Але всі мої приятелі, уважаючи моє бажання божевільним, відмовили мене. Я мимо воли скорився їх порадам і не читав свого доклада. Для неймовірних уважаю потрібним оголосити ось що:

1-е Я зберігаю перстень Гатазу, який вона міні подала перед моєю смертю на ознаку кохання та відданості.

2-е На моїм лоні ще й досі є глибокий шрам від пани. яка загоїлась і яку міні завдав ^{жрець} ~~жрець~~ ^{жрець}.

Велика тільки через тисячу років, се-б, то тільки на слідуюче воскресення мумій, але я запрошую Національний музей занести, куди слід, отсю мою заяву й доручити своїм майбутнім членам рівно через тисячу років, 10 Січня, післати комісію знавців до піраміди Абу-Ілля.

І тільки тоді, коли вони не зустрінуться там із Тотмесом, Гатазу, мною та іншими муміями, тільки тоді я згоджуся визнати, що все, що зі мною скоїлося, є витвір хорої уяви.

3 станіславівської гумористики.

У часописі «Діло» вміщено ось які статейки, яку подаємо без зміни тільки з застереженням, що уніятський єпископ Хомишин у станіславові викликав своїми ультро-клерикальними заходами гострі до себе відносини з боку ширшого українського громадянства в Галичині, про-що подамо ми читачам окрему статтю.

Станіславівський єпископський Ординарят наказав всім священникам відповісти на чотири питання: 1) чи не противить ся совісти читати «Діло». 2) «Прикарпатську Русь», 3) «Галичанина» і 4) чи є яка культурна газета українська, котру можна-б без гріха читати?

Відповіді особливо цікавіші, сповіщає єп. Ординарят друком ще й до тепер в'є додатку до свого урядового вістника.

Дві такі відповіді «Діло» передає, не змінюючи характеристичної правописи оригіналу, нашій суспільности на «увеселеніє» в часи Рождества Христового й Нового Року.

Перша (ч. 43) така:

«На високій приказ... завідомляет смиренно підписаний, що він від двох літ уже не читає жадної української часописи, лиш самі німецькі, а то: Theologische praktische Quartalschrift in Linz und Wiener Abendpost; крім того чита часом і Kurjer Lwowski, часопис польську, котру й маршалок тутейший дізнавшись, що підписаний не утримує жадної ані hajdamack-oї ані moskiewsk-oї газети присилає ему безплатно в той милої надії, що на старії літа зробить з него «porzadnego Rusina». Дві доньки підписаного, обі учительки шкіл виділових тримають одну німецьку часопись «Der Bazar» Damenzeitung in Berlin. Жадна з тих часописей не виступає ні протев віри, ні протев Церкви ні протев ряду Quartalschrift єсть чисто католическа, редагована от кат. професорів всеучилища в Лінцу — «Wiener Abendpost» рядова «Bazar» займається кроями дамскими и модов—єдин лещ «Kurjer Lwowski», описувал «zbrodni czestochowski», але протев Церкви, пани и єпископів ніколи не виступає.

З пречини отже що підписаний от дошлого часу ані «Діла» ані «Галичанина» ані «Прикарпатської Руси» не тримал, не читал и не виділ—тож не может о них тепер на сліпо свого мніня висказати.

Що ся касаєт 4. вопроса чи єсть у українців яка часопись, котраби на основах католических причинялась до розвою культурного нашого народа?

На той вопрос осьміляєт ся смиренно підписан и відповісти стародавнов русков пословицев: «Кто не виділ долі з ранку, не будет мал до останку», то значит, що українці не мали, немают и небудут мали ніц доброго для того, бо від давних часів жрут ся як пси самі межі собою, єдин другого ненавидит, чернит, обкедуєт болотом, єдин другого в ложці води утопили. Доки не залишат всяку партийність, и доки не настанут межі нами щира згода и любов братня, доти не будет можда и добра часопись меже нами утриматись».

Друга (ч. 51) не менше цікава і характеристична:

«Ad 1) Діла не читаю.

» 2) Прикарпатської Руси, Голосу Народа и Русского Слова не читаю

» 3) Галичанин я уважаю за дуже клерикальни и греко-католицкий—его читаю.

» 4) Не знаю».

Правда—веселе і гумористичне? Кінчає «Діло»—Одначе тільки на хвилю воно таке веселе. Бо коли вдруге уважно прочитаємо ті відповіді, то далеко невеселі думки і почування будит у нас вид сих наглядних уже овочів і проречистих свідощів тої наскрізь руйної, нігілістичної роботи, яка має свій осередок в єпископській палаті в Станіславові.

Редактор М. Біленький

Видавець М. Міхновський.

Можно замовляти з англійського, французького та російського краму в магазинах

Бр. КАРПОВСЬКИХ

ОДЕЖУ: ЦИВІЛЬНУ І ВІЙСЬКОВУ.

Величезний вибір брилів, шалок, капелюхів, хутряних жіночих брилів, рукавиць і шалій.

Адреса: Харків, Катеринославська в. № 4
і Университетська горка. Телефон 638.